

IM. STEFANA

FUNDACJA
BATOREGO

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. | 48-22 | 5360200
fax | 48-22 | 5360220
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Program Przeciw Korupcji

Warszawa, 21 lipca 2010 r.

Szanowni Panowie
Waldy Dzikowski
Witold Gintowt-Dziewiąłowski

Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej
do rozpatrzenia niektórych projektów ustaw
z zakresu prawa wyborczego (NOW)

Szanowni Panowie Przewodniczący,

Na posiedzeniu Komisji Nadzwyczajnej nr 19 z dnia 18 marca 2010 r. przyjęto m.in. art. 117 Kodeksu Wyborczego dotyczący zakresu publikacji sprawozdań wyborczych komitetów wyborczych jak i dokumentów do nich dołączonych.

Nasze szczególne zaniepokojenie wzbudził § 3 tego artykułu, który ogranicza dostęp do sprawozdań wyborczych składanych przez komitety wyborcze do Państwowej Komisji Wyborczej. Zastrzeżenia do tego artykułu zgłaszała na ww. posiedzeniu przedstawiciel Fundacji im. Stefana Batorego, podnieśliśmy je również w piśmie z dnia 7 kwietnia br. skierowanym do Komisji Nadzwyczajnej.

Podtrzymujemy naszą krytyczną ocenę i w załączeniu **przesyłamy opinię prawną** dr Agnieszki Piskorz-Ryń z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, która również **ocenia art. 117 § 3 negatywnie**. W opinii wymienione są trzy podstawowe powody negatywnej oceny przepisu, które zostały szeroko omówione w załączonym dokumencie.

„Po pierwsze, w obecnym kształcie wydaje się naruszać on konstytucyjną zasadę jawności finansowania partii politycznych zawartą w art. 11 ust. 2 Konstytucji RP. Zasada ta odnosi się nie tylko do partii politycznych, ale również do formy prawnej, w której prowadzą one kampanię wyborczą, czyli komitetów wyborczych. Inaczej finanse partii politycznych w najbardziej istotnym okresie, jakim jest kampania wyborcza, nie podlegałyby społecznej kontroli. Ponadto pozostaje on w kolizji z założeniami aksjologicznymi leżącymi u podstaw wprowadzenia do porządku prawnego wskazanej powyżej zasady. Kwestionowany przepis ten jedynie w ograniczonym zakresie zmierza do przeciwdziałania korupcji i zapewnienia równej i transparentnej gry wyborczej. [...]

Po drugie, art. 117 § 3 projektu ogranicza dostęp do informacji publicznej, pozostając w sprzeczności z art. 61 ust. 1 i 3 Konstytucji RP. Pierwszy ze wskazanych przepisów gwarantuje prawo do informacji obywatelowi, a ustawa o dostępie do informacji publicznej respektując standardy europejskie, stanowi, iż podmiotem uprawnionym jest każdy. W art. 117 § 3 projektu jest ono zaś przyznane wyłącznie wskazanym kategoriom podmiotów w ograniczonym czasie. Ponadto w omawianym przepisie ograniczenie

konstytucyjnie gwarantowanego prawa do informacji publicznej nie następuje na zasadach określonych w art. 61 ust. 3 Konstytucji RP, wydaje się więc ono niekonstytucyjne. [...]

Po trzecie, jak wskazano powyżej, analizowany przepis wprowadza ograniczenie o charakterze podmiotowym, przyznając prawo dostępu do załączonych do sprawozdań finansowych dokumentów jedynie wybranym kategoriom podmiotów. Przyjęte rozwiązanie, poza sprzecznością z art. 61 ust. 1 Konstytucji, wydaje się naruszać konstytucyjną zasadę równości, wynikającą z zasady demokratycznego państwa prawnego, wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP. Wyodrębnienie podmiotów uprawnionych, nie nastąpiło w oparciu o cechę istotną i nosi znamiona dowolności. Trybunał Konstytucyjny w ustalonym orzecznictwie uznał, że wszelkie odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych (w tym przypadku poprzez odstępstwo od zagwarantowania dostępu każdemu) muszą następować ze względu na racjonalnie uzasadnione przesłanki. W komentowanej normie warunek ten nie został spełniony.”

Podsumowując postulujemy aby w art. 117 § 3 projektu Kodeksu Wyborczego dostęp do załączonych do sprawozdań wyborczych dokumentów **został przyznany każdemu bez ograniczeń czasowych.**

Mamy nadzieję, że zgodnie z deklaracją Pana Wiceprzewodniczącego (*Partie ograniczą jawność kampanii?*, „Rzeczpospolita”, 09.04.2010) o otwartości Komisji na dyskusję w tej sprawie w przypadku pojawienia się nowych argumentów, załączona opinia prawna przekona członków Komisji do ponownego pochylenia się na treść art. 117 § 3 i jego zmianą w proponowanym przez nas kierunku.

Korzystając z okazji chcielibyśmy również prosić Komisję o ponowne rozpatrzenie naszej propozycji dotyczącej art. 117 § 2 polegającej na wprowadzeniu **obowiązku publikacji przez komitety wyborcze na swoich stronach internetowych listy darczyńców.** Rozwiązanie to jest obecne w ustawie o wyborze Prezydenta RP i funkcjonowało z powodzeniem w niedawno zakończonej kampanii prezydenckiej – wpłynęło ono niewątpliwie na zwiększenie przejrzystości finansowania kampanii, nie budząc zarazem żadnych kontrowersji. Rozważyć też można publikację takich list na stronach internetowych Państwowej Komisji Wyborczej.

Nasza prośba wynika z deklaracji Pana Przewodniczącego (*Sponsorzy w sieci*, „Newsweek”, 11.07.2010) uwzględnienia tej propozycji w przypadku zgłoszenia postulatu powrotu do tego zagadnienia. Mamy nadzieję na jej realizację.

Na zakończenie chcielibyśmy też przypomnieć o naszej nierozpatrzonej propozycji przedstawionej na posiedzeniu Komisji w dniu 18 marca 2010 r. Dotyczyła ona zmiany art. 117 § 1b polegającej na umożliwieniu **publikowania sprawozdań wyborczych składanych komisarzom wyborczym na ich stronach internetowych** (z wyłączeniem sprawozdań wykazujących brak poniesionych wydatków). Sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej obecny na tym posiedzeniu wyraził opinię, że jeśli liczba takich sprawozdań nie jest znaczna, to nie widzi przeszkód do podawania takiej informacji przez komisarza w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku gdyby opinia ta znalazła potwierdzenie w szacunkach PKW, zwracamy się z prośbą o uwzględnienie naszej propozycji.

Z wyrazami szacunku

/-/

Adam Sawicki
Program Przeciw Korupcji
Fundacji im. Stefana Batorego